

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 5 april 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Polissamarbete och straffrättsligt samarbete —
Rambeslut 2002/584/RIF — Europeisk arresteringsorder — Skäl att vägra verkställighet —
Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artikel 4 — Förbud mot omänsklig
eller förnedrande behandling — Förhållandena under frihetsberövanden i den
utfärdande medlemsstaten”

I de förenade målen C-404/15 och C-659/15 PPU,

angående beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Hanseatisches
Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol, Tyskland), genom beslut av den
23 juli och den 8 december 2015, som inkom till domstolens kansli den 24 juli respektive den
9 december 2015, i målen om verkställighet av de europeiska arresteringsorden som utfärdats mot

Pál Aranyosi (C-404/15)

Robert Căldăraru (C-659/15 PPU),

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden A. Tizzano, avdelningsordförandena L. Bay
Larsen, T. von Danwitz och D. Šváby samt domarna A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J.
Malenovský, M. Safjan (referent), M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas, M. Vilaras och E. Regan,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 februari 2016,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Pál Aranyosi, genom R. Chekerov, Rechtsanwältin,
- Robert Căldăraru, genom J. van Lengerich, Rechtsanwalt,
- Generalstaatsanwaltschaft Bremen, genom M. Glasbrenner, Oberstaatsanwalt,
- Tysklands regering, genom T. Henze, M. Hellmann och J. Kemper, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

- Tjeckiens regering, genom M. Smolek och J. Vlácil, båda i egenskap av ombud,
 - Irland, genom E. Creedon, L. Williams, G. Mullan och A. Joyce, samtliga i egenskap av ombud,
 - Spaniens regering, genom M.A. Sampol Pucurull, i egenskap av ombud,
 - Frankrikes regering, genom F.-X. Bréchet, D. Colas och G. de Bergues, samtliga i egenskap av ombud,
 - Litauens regering, genom D. Kriauciūnas och J. Nasutavičienė, båda i egenskap av ombud,
 - Ungerns regering, genom M. Fehér, G. Koós och M. Bóra, samtliga i egenskap av ombud,
 - Nederländernas regering, genom M. Bulterman och J. Langer, båda i egenskap av ombud,
 - Österrikes regering, genom G. Eberhard, i egenskap av ombud,
 - Rumäniens regering, genom R. Radu och M. Bejenar, båda i egenskap av ombud,
 - Förenade kungarikets regering, genom V. Kaye, i egenskap av ombud, biträdd av J. Holmes, barrister,
 - Europeiska kommissionen, genom W. Bogensberger och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 3 mars 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.3, 5 och 6.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, s. 24) (nedan kallat rambeslutet).
- 2 Begäran har framställts i två mål i samband med verkställighet i Tyskland dels av två europeiska arresteringsorder som utfärdats den 4 november respektive den 31 december 2014 av undersökningsdomaren vid Miskolci járásbírószág (Distriktsdomstolen i Miskolc, Ungern) mot Pál Aranyosi, dels av en europeisk arresteringsorder som utfärdats den 29 oktober 2015 av Judecătoria Făgăraş (Förstainstansdomstolen i Făgăraş, Rumänien) mot Robert Căldăraru.

Tillämpliga bestämmelser

Europakonventionen

- 3 Artikel 3 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), har rubriken "Förbud mot tortyr" och följande lydelse:

"Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning."

- 4 Artikel 15 i Europakonventionen har rubriken ”Avvikelse från konventionsförpliktelse vid nödläge” och innehåller följande bestämmelser:

”1. Under krig eller i annat allmänt nödläge som hotar nationens existens får en hög fördragsslutande part vidta åtgärder som innebär avvikelser från dess skyldigheter enligt denna konvention i den utsträckning som det är oundgängligen nödvändigt med hänsyn till situationens krav, under förutsättning att dessa åtgärder inte strider mot landets övriga förpliktelser enligt den internationella rätten.

2. Inga inskränkningar får med stöd av denna bestämmelse göras i ... artiklarna 3 ...

...”

- 5 Artikel 46 i Europakonventionen har rubriken ”Bindande kraft och verkställighet av domar”. I artikel 46.2 föreskrivs följande:

”[Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas (nedan kallad Europadomstolen)] slutliga dom ska överlämnas till ministerkommittén, som ska övervaka dess verkställande.”

Unionsrätt

Stadgan

- 6 I artikel 1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), med rubriken ”Människans värdighet”, anges följande:

”Människans värdighet är okränkbar. Den ska respekteras och skyddas.”

- 7 Av artikel 4 i stadgan, med rubriken ”Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling”, framgår följande:

”Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling.”

- 8 I förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17) (nedan kallade förklaringar avseende stadgan) anges att ”[r]ättigheten i artikel 4 [i stadgan] motsvarar den som garanteras i artikel 3 i Europakonventionen med samma lydelse ... Enligt artikel 52.3 i stadgan har den alltså samma innebörd och samma räckvidd som i Europakonventionen.”

- 9 Artikel 6 i stadgan har rubriken ”Rätt till frihet och säkerhet”. I artikeln föreskrivs följande:

”Var och en har rätt till frihet och personlig säkerhet.”

- 10 Artikel 48 i stadgan har rubriken ”Presumtion för oskuld och rätten till försvar”, och i artikel 48.1 föreskrivs följande:

”Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse ska betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.”

- 11 I artikel 51 i stadgan, med rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner, organ och byråer samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. ...”

- 12 Artikel 52 i stadgan har rubriken ”Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning”, och i artikel 52.1 föreskrivs följande:

”Varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga ska vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.”

Rambeslutet

- 13 Skälen 5–8, 10 och 12 i rambeslutet har följande lydelse:

”(5) ... De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. ...

(6) Den europeiska arresteringsorder som införs genom detta rambeslut utgör den första konkreta åtgärder på det straffrättsliga området rörande principen om ömsesidigt erkännande, vilken Europeiska rådet har kallat en ’hörnsten’ i det rättsliga samarbetet.

(7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 [EU] och i artikel 5 [EG]. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(8) Beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder måste kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den medlemsstat där den eftersökta personen har gripits måste fatta beslutet om huruvida han eller hon skall överlämnas.

...

(10) Systemet med en europeisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan medlemsstaterna. Tillämpningen av systemet får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 6.1 [EU, nu artikel 2 FEU i ändrad lydelse], vilket fastslagits av rådet med tillämpning av artikel 7.1 [EU, nu artikel 7.2 FEU i ändrad lydelse], och med de följder som avses i punkt 2 i samma artikel.

...

(12) Detta rambeslut respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i artikel 6 [EU] och återspeglas i [stadgan], särskilt kapitel VI i denna. Inget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder, om det finns objektiva skäl för att tro att den europeiska arresteringsordern har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.

...”

- 14 I artikel 1 i rambeslutet, med rubriken ”Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:

”1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 [EU].”

- 15 I artiklarna 3, 4 och 4a i rambeslutet anges de skäl som kan motivera att verkställighet av den europeiska arresteringsordern ska eller får vägras.

- 16 I artikel 5 i rambeslutet, som har rubriken ”Garantier som skall lämnas av den utfärdande staten i särskilda fall”, föreskrivs följande:

”Den verkställande rättsliga myndigheten får, i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning, föreskriva att verkställigheten av en europeisk arresteringsorder är beroende av något av följande villkor:

...

2. Om det brott på vars grundval en europeisk arresteringsorder har utfärdats är straffbart med fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid får verkställandet av den europeiska arresteringsordern förenas med villkoret att det i den utfärdande medlemsstatens rättssystem finns bestämmelser om att ompröva straffet – efter framställan eller senast efter 20 år – eller att tillämpa sådana åtgärder som kan ge benådning som personen är berättigad till enligt den utfärdande medlemsstatens nationella lagstiftning eller praxis i syfte att ett sådant straff eller en sådan åtgärd inte skall verkställas.

3. När den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder för lagföring är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten får överlämnandet underkastas villkoret att personen efter att ha hörts återsänds till den verkställande medlemsstaten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten.”

- 17 I artikel 6 i rambeslutet, med rubriken ”Fastställande av de behöriga myndigheterna”, föreskrivs följande:

”1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande medlemsstaten som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande medlemsstaten som är behörig att verkställa den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning.

3. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat om den, enligt sin nationella lagstiftning, behöriga rättsliga myndigheten.”

18 Artikel 7 i rambeslutet har rubriken ”Centralmyndighet”. I den artikeln föreskrivs följande:

”1. Varje medlemsstat får utse en centralmyndighet eller, om dess rättsordning så kräver, flera centralmyndigheter för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.

2. En medlemsstat får, om organisationen av det nationella rättsväsendet så kräver, låta sin eller sina centralmyndighet(er) ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa.

Den medlemsstat som önskar använda sig av de möjligheter som avses i denna artikel skall lämna uppgifter om sin eller sina centralmyndighet(er) till rådets generalsekretariat. Dessa anvisningar skall vara bindande för alla myndigheter i den utfärdande medlemsstaten.”

19 Artikel 12 i rambeslutet, med rubriken ”Fortsatt frihetsberövande”, har följande lydelse:

”Om en person grips på grundval av en europeisk arresteringsorder skall den verkställande rättsliga myndigheten fatta beslut i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning om huruvida personen skall hållas kvar i häkte. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.”

20 Artikel 15 i rambeslutet, med rubriken ”Beslut om överlämnande”, har följande lydelse:

”1. Den verkställande rättsliga myndigheten skall, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas.

2. Om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten skall kunna besluta om överlämnandet, skall den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3–5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de skall inkomma, med beaktande av nödvändigheten att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17.

3. Den utfärdande rättsliga myndigheten får när som helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.”

21 Artikel 17 i rambeslutet har rubriken ”Tidsfrister och beslutsregler avseende verkställighet av den europeiska arresteringsordern”. I artikeln föreskrivs följande:

”1. En europeisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.

2. I de fall då den eftersökte samtycker till överlämnandet skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom tio dagar efter det att samtycket har givits.

3. I övriga fall skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits.

4. Om den europeiska arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 eller 3 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till detta. I ett sådant fall får tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar.

5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten skall denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger.

...

7. Om en medlemsstat i undantagsfall inte kan iaktta de tidsfrister som föreskrivs i denna artikel skall den underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen. Dessutom skall en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan medlemsstats sida underrätta rådet så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas på medlemsstatsnivå.”

22 I artikel 23 i rambeslutet, med rubriken ”Tidsfrist för överlämnande av personen”, föreskrivs följande:

”1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.

2. Den eftersökte personen skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern.

...

4. Överlämnandet kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Verkställandet av den europeiska arresteringsordern skall äga rum så snart dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2–4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.”

Tysk lagstiftning

23 Rambeslutet har införlivats med den tyska rättsordningen genom 78–83k §§ i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen) av den 23 december 1982, i dess lydelse enligt lagen om europeisk arresteringsorder (Europäisches Haftbefehlsgesetz) av den 20 juli 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1721) (nedan kallad IRG).

24 I 15 § IRG, med rubriken ”Omhändertagande i avvaktan på utlämning”, föreskrivs följande:

”1. När en begäran om utlämning har mottagits, får den tilltalade personen omhändertas i avvaktan på utlämning om

1. det kan befaras att personen håller sig undan och därmed hindrar utlämningsförfarandet eller verkställigheten av utlämningen, eller

2. det på grund av konkreta omständigheter starkt kan misstänkas att den tilltalade kommer att försvåra klagörandet av de faktiska omständigheterna i det utländska förfarandet eller i utlämningsförfarandet.

2. Första punkten är inte tillämplig när en utlämning, vid ett första påseende, framstår som otillåten.”

25 I 24 § IRG, med rubriken ”Upphävande av beslutet om frihetsberövande i utlämnings syfte”, anges följande:

”1. Ett beslut om frihetsberövande i utlämnings syfte ska upphävas så snart villkoren för ett tillfälligt omhändertagande i avvaktan på utlämning eller ett omhändertagande i avvaktan på utlämning inte längre är uppfyllda eller om utlämningen har förklarats vara otillåten.

2. Ett beslut om frihetsberövande i utlämnings syfte ska även upphävas på begäran av åklagarmyndigheten vid den regionala överdomstolen. Samtidigt som begäran inges, ska åklagarmyndigheten besluta om att den tilltalade ska försättas på fri fot.”

26 Om den tilltalade inte har samtyckt till utlämningen ska den regionala överdomstolen, enligt 29 § första punkten IRG, på begäran av åklagarmyndighet, avgöra frågan om huruvida utlämningen är tillåten. Avgörandet ska meddelas genom motiverat beslut, i enlighet med 32 § IRG.

27 Av 73 § IRG framgår följande:

”Om någon begäran inte har inletts, är det inte tillåtet att lämna ömsesidig rättslig hjälp och att överföra uppgifter om detta strider mot väsentliga principer i den tyska rättsordningen. Om en begäran görs enligt avsnitten åtta, nio eller tio, är det inte tillåtet att lämna ömsesidig rättslig hjälp om det strider mot de principer som uttrycks i artikel 6 FEU.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Mål C-404/15.

28 Pál Aranyosi är ungersk medborgare, född den 14 juli 1996 i Szikszó (Ungern).

29 Undersökningsdomaren vid Miskolci járásbírószág (Distriktsdomstolen i Miskolc) utfärdade två europeiska arresteringsorder, den 4 november respektive den 31 december 2014, mot Pál Aranyosi, i syfte att få honom överlämnad till ungerska rättsliga myndigheter för lagföring.

30 Enligt den europeiska arresteringsordern av den 4 november 2014 ska Pál Aranyosi den 3 augusti 2014 ha brutit sig in i ett bostadshus i Sajohidveg (Ungern). Under detta inbrott ska den tilltalade bland annat ha stulit 2 500 euro och 100 000 ungerska forint (HUF) (ungefär 313 euro) i kontanter och olika värdefulla föremål.

31 Enligt den europeiska arresteringsordern av den 31 december 2014 anklagas Pál Aranyosi för att den 19 januari 2014 ha brutit sig in genom ett fönster i en skola i Sajohidveg och därefter ha förstört flera dörrar inne i byggnaden och stulit teknisk utrustning och kontanter. Värdet av stöldgodset uppgår till 244 000 HUF (cirka 760 euro) och värdet av de materiella skadorna till 55 000 HUF (cirka 170 euro).

32 Den 14 januari 2015 greps Pál Aranyosi i Bremen (Tyskland) till följd av en efterlysning som införts i Schengens informationssystem. Han förhöordes samma dag av förundersökningsdomaren vid Amtsgericht Bremen (Distriktsdomstolen i Bremen, Tyskland).

33 Pál Aranyosi uppgav att han var ungersk medborgare, att han bodde i Bremerhaven (Tyskland) med sin mor, att han var ogift, att han hade en partner och ett barn på åtta månader. Han bestred de gärningar han anklagades för och angav att han inte samtyckte till det förenklade överlämningsförfarandet.

- 34 Företrädaren för åklagarmyndigheten i Bremen förordnade att Pál Aranyosi skulle försättas på fri fot, eftersom det inte fanns någon uppenbar risk för att han skulle hålla sig undan överlämningsförfarandet. Med hänvisning till att förhållandena på vissa ungerska anläggningar för frihetsberövande inte uppfyller den europeiska miniminormen, frågade Generalstaatsanwaltschaft Bremen (åklagarmyndigheten i Bremen, den 14 januari 2015, Miskolci járásbírószág (Distriktsdomstolen i Miskolc) vid vilken anläggning den tilltalade skulle hållas frihetsberövad om ett överlämnande ägde rum.
- 35 Genom skrivelse av den 20 februari 2015, som mottogs genom telefax via den ungerska justitieministern den 15 april 2015, angav åklagarmyndigheten i distriktet Miskolc att det i förevarande fall inte var absolut nödvändigt att tillämpa tvångsätgärden häktning i brottmålsförfarandena eller att yrka på en frihetsberövande påföljd.
- 36 Åklagarmyndigheten påpekade att det i ungersk straffrätt fanns flera tvångsätgärder som var mindre ingripande än ett frihetsberövande och att flera andra påföljder som inte innebar något frihetsberövande kunde övervägas. Vilken tvångsätgärd som skulle yrkas före ett åtal och vilken påföljd som skulle yrkas i åtalet kunde endast den åtalande åklagarmyndigheten besluta om, vilken var oberoende.
- 37 Åklagarmyndigheten i distriktet Miskolc angav också att det är de ungerska rättsliga myndigheterna som är behöriga att fastställa om ett brott har begåtts och avgöra vilka påföljder som ska tillämpas. I den ungerska lagstiftningen fastställs, för brottmålsförfarandet, likvärdiga garantier som grundar sig på europeiska värden.
- 38 Den 21 april 2015 yrkade åklagarmyndigheten i Bremen att överlämnandet av Pál Aranyosi till den utfärdande rättsliga myndigheten för lagföring skulle förklaras vara tillåten. Åklagarmyndigheten i Bremen gjorde bland annat gällande att även om åklagarmyndigheten i distriktet Miskolc inte hade angett på vilken anläggning för frihetsberövande den tilltalade skulle vara placerad om ett överlämnande till Ungern ägde rum, fanns det emellertid inget som konkret tydde på att den tilltalade, om ett överlämnande ägde rum, skulle utsättas för tortyr eller någon annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling.
- 39 Pál Aranyosis ombud yrkade att åklagarmyndigheten i Bremens yrkande skulle ogillas med motiveringen att åklagarmyndigheten i distriktet Miskolc inte hade angett på vilken anläggning för frihetsberövande den tilltalade skulle vara placerad. Det var därför omöjligt att kontrollera förhållandena under frihetsberövandet.
- 40 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) påpekar att den begäran som framställts av Ungern uppfyller de villkor som gäller för begäran om överlämnande enligt IRG.
- 41 De gärningar som Pál Aranyosi anklagas för utgör nämligen ett brott enligt såväl artikel 370.1 i den ungerska strafflagen som 242 §, 243 § första stycket, punkt 1, och 244 § första stycket, punkt 3, i den tyska strafflagen. Straffbarhet föreligger i båda de berörda medlemsstaterna och fängelsestraff på minst ett år kan utdömas enligt såväl ungersk som tysk rätt.
- 42 Enligt Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) ska överlämnandet emellertid anses vara otillåtet om det finns ett hinder för detta enligt 73 § IRG. Med hänsyn till de uppgifter som för närvarande finns att tillgå är den hänskjutande domstolen emellertid övertygad om att det finns beaktansvärda skäl att tro att Pál Aranyosi, för det fall han överlämnas till den ungerska rättsliga myndigheten, kan komma att utsättas för förhållanden under sitt frihetsberövande som strider mot artikel 3 i Europakonventionen och de grundläggande rättigheterna samt de allmänna rättsprinciper som är stadfästa genom artikel 6 FEU.

- 43 Europadomstolen har nämligen fällt Ungern på grund av överbeläggning i landets fängelser (Europadomstolens dom av den 10 mars 2015 i målet Varga m.fl. mot Ungern, nr. 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 och 64586/13). Europadomstolen ansåg att det var styrkt att ungerska staten hade åsidosatt artikel 3 i Europakonventionen genom att placera klagandena i celler som var alltför små och överbelagda. Europadomstolen använde sig av det målet som ett pilotmål efter det att 450 liknande mål hade anhängiggjorts mot Ungern på grund av omänskliga fängelseförhållanden.
- 44 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) har påpekat att de konkreta skälen för att tro att de förhållanden som Pál Aranyosi skulle utsättas för under sitt frihetsberövande om han överlämnades till ungerska myndigheter inte uppfyller den miniminorm som föreskrivs enligt internationell rätt, även framgår av en rapport som upprättats av Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Denna bedömning hänför sig särskilt till den betydande överbeläggning på fängelserna som konstaterats under besök som gjorts mellan år 2009 och år 2013.
- 45 På grundval av dessa uppgifter anser den hänskjutande domstolen att den inte kan avgöra om det är tillåtet att överlämna Pál Aranyosi till ungerska myndigheter, mot bakgrund av de begränsningar som fastställts i 73 § IRG och i artikel 1.3 i rambeslutet. Den hänskjutande domstolens beslut beror huvudsakligen på frågan om hindret för överlämnandet kan undanröjas eller ej, i enlighet med rambeslutet, genom de försäkringar som lämnats av den utfärdande medlemsstaten. Om detta hinder inte kan undanröjas genom sådana försäkringar är överlämnandet otillåtet.
- 46 Mot denna bakgrund beslutade Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 1.3 i rådets rambeslut tolkas så, att en begäran om överlämnande för lagföring är otillåten när det finns tungt vägande skäl för att tro att förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten strider mot den berörda personens grundläggande rättigheter och de allmänna rättsprinciperna, såsom de stadfästs i artikel 6 FEU, eller ska den tolkas så, att den verkställande medlemsstaten i dessa fall kan eller är skyldig att göra beslutet om huruvida överlämnandet är tillåtet beroende av att det lämnas en garanti om att förhållandena under frihetsberövanden uppfyller kraven? Har den verkställande medlemsstaten därtill en möjlighet eller en skyldighet att ange konkreta minimikrav vad gäller de förhållanden under frihetsberövanden som garantin ska avse?
- 2) Ska artiklarna 5 och 6.1 i rådets rambeslut tolkas så, att den utfärdande rättsliga myndigheten har rätt att lämna garantier om att förhållandena under frihetsberövanden uppfyller kraven, eller regleras denna rätt av de interna befogenhetsreglerna i den utfärdande medlemsstaten?”

Mål C-659/15 PPU

- 47 Robert Căldăraru är rumänsk medborgare, född den 7 december 1985 i Braşov (Rumänien).
- 48 Genom dom meddelad av Judecătoria Făgăraş (Förstainstansdomstolen i Făgăraş) den 16 april 2015 dömdes Robert Căldăraru till en samlad frihetsberövande påföljd på ett år och åtta månader för olovlig körning.
- 49 Enligt domskälen, såsom de återgetts av den hänskjutande domstolen i dess begäran om förhandsavgörande, avsåg denna påföljd även en villkorlig frihetsberövande påföljd på ett år för olovlig körning som ådömts av Judecătoria Făgăraş (Förstainstansdomstolen i Făgăraş) i en dom meddelad den 17 december 2013.

- 50 Domen vann laga kraft till följd av en dom meddelad av Curtea de Apel Braşov (Appellationsdomstolen i Braşov, Rumänien) den 15 oktober 2015.
- 51 Den 29 oktober 2015 utfärdade Judecătoria Făgăraş (Förstainstansdomstolen i Făgăraş) en europeisk arresteringsorder mot Robert Căldăraru och registrerade en efterlysning av honom i Schengens informationssystem.
- 52 Robert Căldăraru greps i Bremen den 8 november 2015.
- 53 Samma dag utfärdade Amtsgericht Bremen (Distriktsdomstolen i Bremen) ett beslut om att Robert Căldăraru skulle tas i förvar. Robert Căldăraru uppgav under förhandlingen vid denna domstol att han inte samtyckte till det förenklade överlämningsförfarandet.
- 54 Den 9 november 2015 begärde åklagarmyndigheten i Bremen att Robert Căldăraru skulle omhändertas i avvaktan på överlämnande.
- 55 Genom beslut av den 11 november 2015 biföll Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) denna begäran. Den domstolen ansåg att omhändertagandet av Robert Căldăraru i avvaktan på överlämnande vid ett första påseende inte framstod som otillåtet i den mening som avses i 15 § andra punkten IRG. Domstolen konstaterade att det fanns en risk för att Robert Căldăraru skulle hålla sig undan förfarandet för överlämnande till rumänska myndigheter, vilket motiverade att han omhändertogs i avvaktan på överlämning i enlighet med 15 § första punkten IRG.
- 56 Åklagarmyndigheten i Bremen yrkade den 20 november 2015 att överlämnandet av Robert Căldăraru till rumänska myndigheter skulle förklaras vara tillåtet. Denna myndighet påpekade dessutom att Judecătoria Făgăraş (Förstainstansdomstolen i Făgăraş) inte kunde ange på vilken anläggning för frihetsberövande i Rumänien som Robert Căldăraru skulle placeras.
- 57 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) påpekar att den begäran som framställts av Rumänien uppfyller de villkor som gäller för begäran om överlämnande enligt IRG.
- 58 De gärningar som Robert Căldăraru anklagas för utgör nämligen ett brott enligt såväl artikel 86 i den rumänska lagen nr 195 utfärdad år 2002 som 21 § i den tyska vägtrafiklagen (Straßenverkehrsgesetz). Straffbarhet föreligger i båda medlemsstaterna och fängelsestraff på minst fyra månader kan utdömas.
- 59 Enligt Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) ska överlämnandet emellertid anses vara otillåtet om det finns ett hinder för detta enligt 73 § IRG. Med hänsyn till de uppgifter som för närvarande finns att tillgå är den hänskjutande domstolen emellertid övertygad om att det finns beaktansvärda skäl att tro att Robert Căldăraru, för det fall han överlämnas till den rumänska rättsliga myndigheten, kan komma att utsättas för förhållanden under sitt frihetsberövande som strider mot artikel 3 i Europakonventionen och de grundläggande rättigheterna samt de allmänna rättsprinciper som är stadfästa genom artikel 6 FEU.
- 60 Europadomstolen har nämligen i flera domar meddelade den 10 juni 2014 fällt Rumänien på grund av överbeläggningen på landets fängelser (Europadomstolens domar i målen Voicu mot Rumänien, nr 22015/10; Bujorean mot Rumänien, nr 13054/12; Constantin Aurelian Burlacu mot Rumänien, nr 51318/12, och Mihai Laurenţiu Marin mot Rumänien, nr 79857/12). Europadomstolen ansåg att det var styrkt att rumänska staten hade åsidosatt artikel 3 i Europakonventionen genom att placera klagandena i celler som var alltför små och överbelagda, utan tillräcklig uppvärmning, smutsiga och utan varmt vatten för att kunna duscha.

- 61 Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) har påpekat att de konkreta skäl att tro att de förhållanden som Robert Căldăraru skulle utsättas för under sitt frihetsberövande om han överlämnades till rumänska myndigheter inte uppfyller den miniminorm som föreskrivs enligt internationell rätt, även framgår av en rapport som upprättats av Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Denna bedömning hänför sig särskilt till den betydande överbeläggning på fängelserna som konstaterats under besök som gjorts mellan den 5 juni och den 17 juni år 2014.
- 62 På grundval av dessa uppgifter anser den hänskjutande domstolen att den inte kan avgöra om det är tillåtet att överlämna Robert Căldăraru till rumänska myndigheter, mot bakgrund av de begränsningar som fastställts i 73 § IRG och i artikel 1.3 i rambeslutet. Den hänskjutande domstolens beslut beror huvudsakligen på frågan om hindret för överlämnandet kan undanröjas eller ej, i enlighet med rambeslutet, genom de försäkringar som lämnats av den utfärdande medlemsstaten. Om detta hinder inte kan undanröjas genom sådana försäkringar är överlämnandet otillåtet.
- 63 Mot denna bakgrund beslutade Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Bremens regionala överdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 1.3 i rådets rambeslut tolkas så, att en begäran om överlämnande för verkställighet av ett straff är otillåten när det finns tungt vägande skäl för att tro att förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten strider mot den berörda personens grundläggande rättigheter och de allmänna rättsprinciperna, såsom de stadfästs i artikel 6 FEU, eller ska den tolkas så, att den verkställande medlemsstaten i dessa fall kan eller är skyldig att göra beslutet om huruvida överlämnandet är tillåtet beroende av att det lämnas en garanti om att förhållandena under frihetsberövanden uppfyller kraven? Har den verkställande medlemsstaten därtill en möjlighet eller en skyldighet att ange konkreta minimikrav vad gäller de förhållanden under frihetsberövanden som garantin ska avse?
- 2) Ska artiklarna 5 och 6.1 i rådets rambeslut tolkas så, att den utfärdande rättsliga myndigheten har rätt att lämna garantier om att förhållandena under frihetsberövanden uppfyller kraven, eller regleras denna rätt av de interna befogenhetsreglerna i den utfärdande medlemsstaten?”

Förfarandet vid domstolen

Mål C-404/15

- 64 Den hänskjutande domstolen ansökte om att EU-domstolen skulle tillämpa förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande enligt artikel 107 i domstolens rättegångsregler.
- 65 Till stöd för sin ansökan angav den hänskjutande domstolen att Pál Aranyosi hade gripits på grundval av en europeisk arresteringsorder som utfärdats av ungerska myndigheter, men att han för närvarande inte var frihetsberövad. Åklagarmyndigheten i Bremen hade nämligen förordnat att han skulle försättas på fri fot, eftersom det i nuläget, med tanke på hans sociala band, inte fanns någon risk för att han skulle avvika.
- 66 EU-domstolens fjärde avdelning beslutade den 31 juli 2015, på förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten, att det saknades anledning att bifalla den hänskjutande domstolens ansökan att tillämpa förfarandet för brådskande mål på mål C-404/15.
- 67 Genom beslut av den 4 augusti 2015 beslutade EU-domstolens ordförande att mål C-404/15 ska avgöras med förtur.

Mål C-659/15 PPU

- 68 Den hänskjutande domstolen ansökte om att EU-domstolen skulle tillämpa förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande enligt artikel 107 i rättegångsreglerna.
- 69 Till stöd för sin ansökan angav den hänskjutanden domstolen att Robert Căldăraru hade anhållits på grundval av en europeisk arresteringsorder som utfärdats av rumänska myndigheter och att han för närvarande hölls häktad med stöd av denna arresteringsorder för att han skulle kunna överlämnas till dessa myndigheter. Den hänskjutande domstolen tillade att frågan huruvida frihetsberövandet av Robert Căldăraru var berättigat berodde på EU-domstolens svar på tolkningsfrågorna.
- 70 I detta hänseende påpekar EU-domstolen att begäran om förhandsavgörande i mål C-659/15 PPU avser tolkningen av rambeslutet, som omfattas av avdelning V – ett område med frihet, säkerhet och rättvisa – i tredje delen i EUF-fördraget. Begäran kan således handläggas inom ramen för förfarandet för brådskande mål. Robert Căldăraru är dessutom för närvarande frihetsberövad och hans kvarhållande i häkte beror på EU-domstolens svar på de frågor som ställts av den hänskjutande domstolen.
- 71 Mot denna bakgrund beslutade EU-domstolens tredje avdelning, den 16 december 2015, på grundval av referentens förslag och sedan generaladvokaten hörts, att bifalla ansökan från den hänskjutande domstolen om att begäran om förhandsavgörande i mål C-659/16 PPU skulle handläggas enligt förfarandet för brådskande mål.
- 72 Det har dessutom beslutats att såväl mål C-659/15 PPU som mål C-404/15, på grund av sitt samband med förstnämnda mål, ska hänskjutas till domstolens stora avdelning.
- 73 På grund av detta målsamband, som bekräftats under den muntliga förhandlingen, bör målen C-404/15 och C-659/15 PPU förenas vad gäller domen.

Prövning av tolkningsfrågorna

- 74 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, vilka bör prövas gemensamt, för att få klarhet i om artikel 1.3 i rambeslutet ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten får eller är skyldig att vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats mot en person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd, om det finns tungt vägande skäl att tro att förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten inte är förenliga med de grundläggande rättigheterna, särskild med artikel 4 i stadgan, eller om den verkställande rättsliga myndigheten får eller är skyldig att göra överlämnandet av personen i fråga avhängigt av att den utfärdande medlemsstaten lämnar uppgifter som gör det möjligt för myndigheten att försäkra sig om att förhållandena under frihetsberövanden är förenliga med de grundläggande rättigheterna. Den hänskjutande domstolen har dessutom frågat om artikel 5 och 6.1 i rambeslutet ska tolkas så, att sådana uppgifter kan lämnas av den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten eller om lämnandet av dessa uppgifter regleras av de interna befogenhetsreglerna i den medlemsstaten.
- 75 Det ska inledningsvis erinras om att rambeslutet, såsom särskilt framgår av artikel 1.1 och 1.2 liksom av skälen 5 och 7, avser att ersätta den multilaterala utlämningsordningen mellan medlemsstaterna, som grundas på den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957, med ett system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer mellan rättsliga myndigheter för verkställighet av domar eller för lagföring som grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande (se dom West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, punkt 54, dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 36, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 34, och dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 27).

- 76 Rambeslutet syftar således, genom inrättandet av ett nytt, förenklat och effektivare system för överlämnande av personer som har dömts eller misstänkts för brott, till att underlätta och påskynda det rättsliga samarbetet i syfte att uppnå målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, och grundar sig på den höga grad av förtroende som ska finnas mellan medlemsstaterna (dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 37, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 35, och dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 28).
- 77 Systemet med en europeisk arresteringsorder grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande, som i sin tur grundar sig på det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna vad gäller de nationella rättsordningarnas förmåga att säkerställa ett likvärdigt och verksamt skydd för de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten och särskilt i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 50, och, för en analog tillämpning när det gäller civilrättsligt samarbete, dom Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, punkt 70).
- 78 Såväl principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna som principen om ömsesidigt erkännande har en grundläggande betydelse inom unionsrätten, eftersom de gör det möjligt att skapa och upprätthålla ett område utan inre gränser. Närmare bestämt innebär principen om ömsesidigt förtroende, särskilt när det gäller området med frihet, säkerhet och rättvisa, att var och en av medlemsstaterna, utom under exceptionella omständigheter, anser att alla de andra medlemsstaterna iakttar unionsrätten och särskilt de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, yttrande 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 191).
- 79 Inom det område som regleras av rambeslutet uttrycks principen om ömsesidigt erkännande – vilken, särskilt enligt skäl 6 i rambeslutet, utgör en ”hörnsten” i det straffrättsliga samarbetet – i artikel 1.2 i rambeslutet och den innebär att medlemsstaterna i princip är skyldiga att verkställa en europeisk arresteringsorder (se, för ett liknande resonemang, dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 36 och där angiven rättspraxis).
- 80 Den verkställande rättsliga myndigheten kan därför endast vägra att verkställa en sådan order i de fall, som är uttömmande uppräknade, då verkställighet ska vägras enligt artikel 3 i rambeslutet och då verkställighet får vägras enligt artiklarna 4 och 4a i rambeslutet. Verkställigheten av en europeisk arresteringsorder får dessutom endast underställas ett av de villkor som är uttömmande uppräknade i artikel 5 i rambeslutet (se, för ett liknande resonemang, dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 36 och där angiven rättspraxis).
- 81 Det är i detta sammanhang viktigt att notera att det i skäl 10 i rambeslutet anges att tillämpningen av själva systemet med en europeisk arresteringsorder får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de värden som fastställs i artikel 2 FEU och då i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 7 FEU.
- 82 Domstolen har emellertid, för det första, fastställt att principerna om ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna kan begränsas under ”exceptionella omständigheter” (se, för ett liknande resonemang, yttrande 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 191).
- 83 För det andra kan rambeslutet, såsom framgår av artikel 1.3 i rambeslutet, inte påverka skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna, såsom de bland annat är stadfästa i stadgan.
- 84 Det kan i detta hänseende påpekas att medlemsstaterna, såsom framgår av artikel 51.1 i stadgan, är skyldiga att iaktta artikel 4 i stadgan om omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling. Detta gäller följaktligen även medlemsstaternas domstolar när dessa tillämpar unionsrätten, vilket är fallet när den utfärdande rättsliga myndigheten och den verkställande rättsliga myndigheten tillämpar nationella bestämmelser som antagits för att genomföra rambeslutet (se, för ett liknande resonemang, dom Dereci m.fl., C-256/11, EU:C:2011:734, punkt 72, och dom Peftiev m.fl., C-314/13, EU:C:2014:1645, punkt 24).

- 85 När det gäller förbudet mot omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling, som föreskrivs i artikel 4 i stadgan, är detta förbud absolut, eftersom det är nära förknippat med respekten för människans värdighet, vilken avses i artikel 1 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom Schmidberger, C-112/00, EU:C:2003:333, punkt 80).
- 86 Att den rättighet som garanteras i artikel 4 i stadgan är absolut bekräftas av artikel 3 i Europakonventionen som artikel 4 i stadgan motsvarar. Såsom framgår av artikel 15.2 i Europakonventionen är det nämligen inte möjligt att göra inskränkningar i artikel 3 i Europakonventionen.
- 87 Artiklarna 1 och 4 i stadgan och artikel 3 i Europakonventionen stadfäster ett av unionens och dess medlemsstaters grundläggande värden. Det är därför Europakonventionen ställer upp ett absolut förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling, oavsett hur den berörda personen har agerat, under alla omständigheter, inbegripet bekämpandet av terrorism och organiserad brottslighet (se Europadomstolens dom Bouyid mot Belgien, nr 23380/09, av den 28 september 2015, § 81 och där angiven rättspraxis).
- 88 Av detta följer att när den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten har tillgång till uppgifter som visar att det finns en verklig risk för att frihetsberövade personer i den utfärdande medlemsstaten utsätts för en omänsklig eller förnedrande behandling, i förhållande till den norm för skydd av grundläggande rättigheter som garanteras i unionsrätten, särskilt i artikel 4 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkterna 59 och 63, samt yttrande 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 192), är myndigheten skyldig att bedöma förekomsten av denna risk när den ska besluta om den person mot vilken en europeisk arresteringsorder utfärdats ska överlämnas till myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten. Verkställandet av en arresteringsorder får nämligen inte leda till att denna person behandlas omänskligt eller förnedrande.
- 89 Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte, för det första, grunda sin bedömning på objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter om förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten som visar att det finns antingen systematiska eller allmänna brister eller brister som rör vissa kategorier av personer eller vissa anläggningar för frihetsberövande. Dessa uppgifter kan härröra bland annat från avgöranden från internationella domstolar, såsom domar från Europadomstolen, domstolsavgöranden från den utfärdande medlemsstaten eller avgöranden, rapporter eller andra handlingar som upprättats av Europarådets organ eller som härrör från Förenta nationerna.
- 90 I detta hänseende framgår det av Europadomstolens rättspraxis att artikel 3 i Europakonventionen medför en positiv skyldighet för myndigheterna i den stat där ett frihetsberövande äger rum att försäkra sig om att alla interner hålls frihetsberövade under förhållanden som garanterar respekten för den mänskliga värdigheten, att formerna för att verkställa åtgärden inte innebär att den berörde utsätts för större kval eller påfrestningar än vad som oundgängligen är förenat med det lidande som frihetsberövandet medför och att internens hälsa och välbefinnande, med beaktande av de praktiska krav som frihetsberövandet ställer, säkerställs på lämpligt sätt (se Europadomstolens dom Torreggiani m.fl. mot Italien, nr 43517/09, 46882/09, 55400/09, 57875/09, 61535/09, 35315/10 och 37818/10, av den 8 januari 2013, § 65).
- 91 Konstaterandet av att det finns en sådan verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling på grund av de allmänna förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten kan dock inte i sig leda till en vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder.
- 92 Om en sådan risk har konstaterats måste den verkställande rättsliga myndigheten nämligen dessutom på ett konkret och precist sätt göra en bedömning av om det finns grundad anledning att tro att den berörda personen löper en risk att utsättas för en sådan behandling på grund av de förhållanden som kan förväntas gälla under personens frihetsberövande i den utfärdande medlemsstaten.

- 93 Enbart det förhållandet att det finns omständigheter som visar att bristerna, när det gäller förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten, är antingen systematiska eller generella, berör vissa kategorier av personer eller berör vissa anläggningar för frihetsberövande innebär nämligen inte i sig nödvändigtvis att den berörda personen i ett konkret fall skulle utsättas för en omänsklig eller förnedrande behandling om han eller hon överlämnades till myndigheterna i denna medlemsstat.
- 94 För att säkerställa att artikel 4 i stadgan iakttas i det enskilda fall som rör den person mot vilken en europeisk arresteringsorder utfärdats, måste en verkställande rättsliga myndighet, som har tillgång till objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter som vittnar om sådana brister, följaktligen kontrollera om det, med hänsyn till omständigheterna i det fallet, finns grundad anledning att tro att denna person till följd av att han eller hon överlämnas till den utfärdande medlemsstaten löper en verklig risk för att i den medlemsstaten utsättas för en omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i denna artikel.
- 95 Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte tillämpa artikel 15.2 i rambeslutet och anmoda den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten att utan dröjsmål lämna nödvändiga kompletterande uppgifter om de förhållanden under vilka den berörda personen ska sitta frihetsberövad i denna medlemsstat.
- 96 Denna anmodan kan även avse förekomsten, i den utfärdande medlemsstaten, av eventuella nationella eller internationella förfaranden och rutiner för kontroll av förhållandena under frihetsberövanden som är förbundna med, till exempel, besök på anläggningar för frihetsberövande, och som gör det möjligt att bedöma de aktuella förhållandena på dessa anläggningar.
- 97 I enlighet med artikel 15.2 i rambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten fastställa en tidsfrist inom vilken den ska erhålla de begärda kompletterande upplysningarna från den utfärdande rättsliga myndigheten. Denna frist ska anpassas till förhållandet i det enskilda fallet för att ge den utfärdande rättsliga myndigheten nödvändig tid för att samla in dessa upplysningar, vid behov genom att begära bistånd från den centrala myndighet eller en av de centrala myndigheter i den utfärdande medlemsstaten som avses i artikel 7 i rambeslutet. Denna frist ska emellertid enligt artikel 15.2 i rambeslutet fastställas med beaktande av nödvändigheten att iakttas de tidsfrister som anges i artikel 17 i rambeslutet. Den utfärdande rättsliga myndigheten är skyldig att lämna dessa upplysningar till den verkställande rättsliga myndigheten.
- 98 Om den verkställande rättsliga myndigheten, mot bakgrund av de uppgifter som lämnats enligt artikel 15.2 i rambeslutet och alla övriga uppgifter som den förfogar över, konstaterar att det, med avseende på den person mot vilken den europeiska arresteringsordern har utfärdats, finns en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i punkt 94 i denna dom, ska verkställigheten av denna order skjutas upp, men kan inte upphöra (se, för ett liknande resonemang, dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 38).
- 99 När den verkställande rättsliga myndigheten beslutar om ett sådant uppskov ska den verkställande medlemsstaten, i enlighet med artikel 17.7 i rambeslutet, underrätta Eurojust och samtidigt förklara skälen för förseningen. Dessutom ska en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan medlemsstat på grund av sådana skäl som anges i punkt 98 i denna dom, enligt samma bestämmelse underrätta rådet så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas på medlemsstatsnivå.
- 100 Den verkställande rättsliga myndigheten kan för övrigt endast besluta om att hålla den aktuella personen fortsatt frihetsberövad i överensstämmelse med artikel 6 i stadgan, såvitt förfarandet för att verkställa den europeiska arresteringsordern har genomförts på ett tillräckligt skyndsamt sätt och tiden för frihetsberövandet därför inte är orimlig (se, för ett liknande resonemang, dom Lanigan,

C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkterna 58–60). Den verkställande rättsliga myndigheten ska, när det gäller personer mot vilka en europeisk arresteringsorder har utfärdats i syfte att lagföra dem, vederbörligen beakta den princip om oskuldspresumtion som garanteras i artikel 48 i stadgan.

- 101 Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta hänseende iaktta det krav på proportionalitet som föreskrivs i artikel 52.1 i stadgan, när det gäller begränsningen av varje rättighet eller varje frihet som erkänns i stadgan. Ett utfärdande av en europeisk arresteringsorder kan nämligen inte motivera att den berörda personen hålls frihetsberövad utan tidsbegränsning.
- 102 Om den verkställande rättsliga myndigheten efter att ha utfört den prövning som nämns i punkterna 100–101 ovan kommer fram till att myndigheten är skyldig att låta den eftersökta personens frihetsberövande upphöra, ankommer det under alla omständigheter, enligt artiklarna 12 och 17.5 i rambeslutet, på den att förena det tillfälliga frigivandet av personen i fråga med de åtgärder som myndigheten bedömer vara nödvändiga för att undvika att han eller hon avviker och att säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats (se dom Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 61).
- 103 För det fall de uppgifter som den verkställande rättsliga myndigheten erhåller från den utfärdande rättsliga myndigheten innebär att den verkliga risken för att den berörda personen utsätts för en omänsklig eller förnedrande behandling i den utfärdande medlemsstaten undanröjs, ska den verkställande rättsliga myndigheten, inom de tidsfrister som anges i rambeslutet, fatta beslut om verkställighet av den europeiska arresteringsordern. Detta påverkar inte den berörda personens möjligheter att, sedan han eller hon har överlämnats, använda sig av de rättsmedel som finns, i den utfärdande medlemsstatens rättsordning, för att ifrågasätta lagenligheten av de förhållanden under vilka vederbörande är frihetsberövad i en anläggning för frihetsberövande i denna medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 50).
- 104 Av det ovan anförda följer att de frågor som ställts ska besvaras så, att artiklarna 1.3, 5 och 6.1 i rambeslutet ska tolkas så, att om den verkställande rättsliga myndigheten har tillgång till objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter avseende förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten som vittnar antingen om systematiska eller allmänna brister, eller om brister som berör vissa kategorier av personer eller vissa anläggningar för frihetsberövande, ska myndigheten på ett konkret och precist sätt kontrollera huruvida det finns grundad anledning att tro att den person, mot vilken en europeisk arresteringsorder har utfärdats för lagföring eller för verkställighet av ett frihetsstraff, löper en verklig risk – på grund av förhållandena under personens frihetsberövande i denna medlemsstat – för att utsättas för en omänsklig och förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan, om vederbörande överlämnas till den medlemsstaten. Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte begära kompletterande upplysningar från den utfärdande rättsliga myndigheten, vilken, efter att vid behov ha begärt bistånd från den centrala myndigheten eller av en av de centrala myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten, i den mening som avses i artikel 7 i rambeslutet, ska lämna dessa uppgifter inom den frist som anges i en sådan begäran. Den verkställande rättsliga myndigheten ska skjuta upp sitt beslut om överlämnande av den berörda personen till dess den fått de kompletterande uppgifter som gör det möjligt att undanröja förekomsten av en sådan risk. Om denna risk inte kan undanröjas inom rimlig tid, ska myndigheten besluta huruvida det finns anledning att avsluta överlämnandeförfarandet.

Rättegångskostnader

- 105 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (stora avdelningen) följande dom:

Artiklarna 1.3, 5 och 6.1 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 ska tolkas så, att om den verkställande rättsliga myndigheten har tillgång till objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter avseende förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten som vittnar antingen om systematiska eller allmänna brister, eller om brister som berör vissa kategorier av personer eller vissa anläggningar för frihetsberövande, ska myndigheten på ett konkret och precist sätt kontrollera huruvida det finns grundad anledning att tro att den person, mot vilken en europeisk arresteringsorder har utfärdats för lagföring eller för verkställighet av ett frihetsstraff, löper en verklig risk – på grund av förhållandena under personens frihetsberövande i denna medlemsstat – för att utsättas för en omänsklig och förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, om vederbörlig överlämnas till den medlemsstaten. Den verkställande rättsliga myndigheten ska i detta syfte begära kompletterande upplysningar från den utfärdande rättsliga myndigheten, vilken, efter att vid behov ha begärt bistånd från den centrala myndigheten eller av en av de centrala myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten, i den mening som avses i artikel 7 i rambeslutet, ska lämna dessa uppgifter inom den frist som anges i en sådan begäran. Den verkställande rättsliga myndigheten ska skjuta upp sitt beslut om överlämnande av den berörda personen till dess den fått de kompletterande uppgifter som gör det möjligt att undanröja förekomsten av en sådan risk. Om denna risk inte kan undanröjas inom rimlig tid, ska myndigheten besluta huruvida det finns anledning att avsluta överlämnandeförfarandet.

Underskrifter